

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Правління
ГО "Українське товариство ерготерапевтів"
від 5 травня 2026 року протокол № 3
Голова Правління

О.Д. Калінкіна

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС ТА ПРОФЕСІЙНА ПОВЕДІНКА ЕРГОТЕРАПЕВТА ТА АСИСТЕНТА ЕРГОТЕРАПЕВТА В УКРАЇНІ

2026 рік

ЗМІСТ:

Преамбула	3
Розділ I. Основні етичні цінності та принципи ерготерапії	4
1. Гідність, повага до особистості та автономії клієнта	4
2. Сприяння добробуту і недопущення шкоди	4
3. Неупередженість	5
4. Справедливість і розсудливість	5
5. Професійність і компетентність	5
6. Чесність і відповідальність	5
7. Конфіденційність і повага до приватності	6
8. Адвокація	6
Розділ II. Етичні зобов'язання щодо окремих аспектів професійної діяльності ерготерапевтів та асистентів ерготерапевта	6
1. Загальні етичні аспекти провадження професійної діяльності ерготерапевтів та асистентів ерготерапевта	6
2. Терапевтичні стосунки та етика взаємодії	7
3. Процес надання ерготерапевтичних послуг	9
4. Документація, фінансові та адміністративні аспекти діяльності	9
5. Професійна компетентність щодо власної освіти та професійного розвитку	10
Розділ III. Етичні зобов'язання щодо професії	10
Розділ IV. Етичні зобов'язання щодо суспільства	11
Розділ V. Вирішення етичних конфліктів та дисциплінарна практика	12
Розділ VI. Заключні положення	12

Преамбула

Мета етичного кодексу

Етичний Кодекс та професійна поведінка ерготерапевта та асистента ерготерапевта в Україні (далі - Кодекс) був розроблений Українським Товариством Ерготерапевтів (далі - УТЕТ) як чітке керівництво для етичних аспектів провадження професійної діяльності ерготерапевтів та асистентів ерготерапевтів в Україні, а також з метою ознайомлення громадськості з установленими етичними принципами, якими вони керуються. Етичний кодекс встановлює загальні моральні та професійні засади практичної діяльності ерготерапевтів та асистентів ерготерапевтів, що сприяють наданню якісних, безпечних і справедливих послуг клієнтам ерготерапії.

Основні визначення:

- **Ерготерапія (occupational therapy)** - це клієнтоорієнтована професія у сфері охорони здоров'я, освіти та соціального захисту, спрямована на розвиток, відновлення та підтримку здатності людини до участі у значущій для неї заняттєвій активності. Ерготерапевти надають послуги людям усіх вікових категорій, які внаслідок фізичних, розумових, сенсорних, психоемоційних або соціальних проблем не можуть брати повноцінну участь у повсякденному житті. Основною метою ерготерапії як науки та мистецтва є уможливити залучення людини до виконання повсякденних занять, досягти максимально можливого рівня її самостійності та покращити якість життя шляхом розвитку, відновлення або підтримки функціональних навичок, модифікації заняттєвої активності людини або адаптації її середовища.
- **Ерготерапевт** - професіонал у сфері охорони здоров'я, який має право надавати послуги ерготерапії згідно з чинним законодавством України автономно та у межах професійних компетентностей.
- **Асистент ерготерапевта** - фахівець у сфері охорони здоров'я, який має право надавати послуги ерготерапії згідно з чинним законодавством України у межах професійних компетентностей під контролем ерготерапевта.
- **Клієнт ерготерапії** - клієнтами ерготерапевта можуть бути особи будь-якого віку, які мають тимчасові або постійні порушення здоров'я, функціональних можливостей чи соціальної участі, а також групи осіб, громади або організації. Професійна діяльність ерготерапевтів може також бути спрямована на профілактичні заходи для різних популяцій. У медичному (клінічному середовищі) замість терміну "клієнт" може вживатися термін "пацієнт".

Осередки професійної діяльності ерготерапевта

Ерготерапевти можуть працювати у закладах системи охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, у реабілітаційних закладах, громадах, приватних практиках, освітніх та наукових установах.

Форми надання послуг у сфері охорони здоров'я

Ерготерапевтичні послуги можуть надаватися у закладах охорони здоров'я у складі мультидисциплінарних реабілітаційних команд або як самостійна послуга (монопослуга).

Залучення в освітній сфері

Ерготерапевти сприяють інклюзивному навчанню та участі дітей у дошкільних та шкільних закладах через адаптацію середовища, підтримку розвитку навичок і консультування педагогів та батьків. При цьому, ерготерапевти мають відмінні від інших фахівців компетентності, які доповнюють клієнтоорієнтований мультидисциплінарний підхід до сприяння інклюзії та розширенню можливостей дітей та молоді щодо навчання та освіти.

Соціальний захист і надання соціальних послуг

У сфері соціального захисту ерготерапевти підтримують клієнтів у досягненні самостійності, соціальної участі та якості життя через індивідуальні та групові програми. Ерготерапевти є невід'ємною частиною міжпрофесійної команди, яка забезпечує клієнтів допоміжними засобами реабілітації, сприяє поверненню клієнта до праці, облаштування робочого та домашнього середовища, яке сприяє значущій заняттєвій участі.

Розділ I. Основні етичні цінності та принципи ерготерапії

1. Гідність, повага до особистості та автономії клієнта

Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта визнають цінність та унікальність кожної людини, незалежно від її можливостей та потреб, поважають її соціальне, релігійне, етнічне та культурне походження, життєвий досвід та вибір заняттєвої активності, яка має для неї особисте значення. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта діють на принципах культурної чутливості і поважають право клієнта на вибір, автономію, заняттєву свободу, самовираження та самовизначення щодо власної заняттєвої участі.

2. Сприяння добробуту і недопущення шкоди

Професійна діяльність ерготерапевта та асистента ерготерапевта ґрунтується на принципах доброзичливості та прийняття рішень в інтересах клієнта, що передбачає свідомий вибір методів, спрямованих на досягнення максимальної користі для клієнта. Вони демонструють у практичній діяльності доброту, милосердя, щедрість, відданість, турботу, чуйність та розуміння, діють на благо клієнта, зобов'язуються не завдавати шкоди фізичному чи психоемоційному стану клієнта, переконуючись, що переваги обраних стратегій втручання виправдовують пов'язані з ними ризики. Водночас, принцип недопущення шкоди вимагає від них створення безпечних умов для терапевтичного процесу,

створюючи міцну основу для довіри між ерготерапевтом/асистентом ерготерапевта і клієнтом.

3. Неупередженість

Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта забезпечують рівний доступ до ерготерапевтичних послуг незалежно від віку, статі, релігії, гендерного самовизначення, сексуальної орієнтації, національності, соціального статусу, стану здоров'я чи інших особистих факторів клієнта. Вони зобов'язуються діяти неупереджено, не допускаючи дискримінації за жодними особистими факторами клієнта, забезпечуючи універсальність та інклюзивність допомоги та повноцінне включення кожного клієнта в суспільство. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта активно протистоять упередженням та дискримінації як у системах, так і в особистісних взаємодіях, розширюючи можливості клієнта, створюючи шанобливе та доступне середовище для їх змістовної заняттєвої участі.

4. Справедливість і розсудливість

Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта дотримуються моральних та правових принципів, законодавства України, яке регулює їх професійну діяльність. Їх професійна діяльність спрямована на досягнення соціальної справедливості шляхом усунення несправедливої нерівності, яка обмежує можливості клієнтів ерготерапії брати участі в житті суспільства. Унікальним для професії є принцип заняттєвої справедливості яка забезпечує повне залучення клієнтів до значущих для них повсякденних занять шляхом розширення їх можливостей та усунення фізичних, соціальних та ставленнєвих бар'єрів до заняттєвої участі. Розсудливість передбачає поміркованість, стриманість, турботу та обачність, уміння діяти на основі раціонального та професійного мислення.

5. Професійність і компетентність

Професійна діяльність ерготерапевтів та асистентів ерготерапевта ґрунтується на поєднанні наукових доказів, найкращих практик, професійного мислення та власного практичного досвіду з інтеграцією основоположних принципів клієнтоорієнтованості та заняттєвої орієнтованості. Вони надають послуги виключно в межах своєї кваліфікації, підтримують і розвивають свої знання і навички протягом усього професійного життя, забезпечуючи якісне і безпечне надання послуг.

6. Чесність і відповідальність

Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта надають правдиву, достовірну і повну інформацію клієнтам, колегам і суспільству. Вони демонструють чесність і достовірність в усному, письмовому та електронному спілкуванні. Принцип

професійної чесності передбачає відвертість і прозорість у наданні повної та об'єктивної інформації щодо стану клієнта, прогнозів та методів терапії, а також чесне інформування клієнта про можливі ризики та обмеження. Ерготерапевти та асистенти будують довірливі відносини, що є запорукою успішної співпраці з клієнтом, його родиною, а також з колегами та суспільством у цілому.

7. Конфіденційність і повага до приватності

Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта дотримуються принципів конфіденційності, захищають особисту інформацію клієнта та поважають встановлені довірчі стосунки. Принцип конфіденційності та поваги до приватності є основою для побудови довіри у стосунках між ерготерапевтом/асистентом ерготерапевта та клієнтом. Це означає, що вони зобов'язуються захищати будь-яку особисту інформацію, отриману в процесі терапії, та не розголошувати її без явної згоди особи, за винятком випадків, передбачених законодавством. Дотримання цього принципу не лише захищає приватність клієнта, але й створює безпечне середовище для відкритого діалогу та ефективної співпраці.

8. Адвокація

Адвокація передбачає активний захист заняттєвих прав окремих осіб, груп та суспільства загалом через забезпечення рівного та справедливого доступу до необхідних ресурсів, послуг і можливостей для змістовної заняттєвої участі. Адвокація вимагає співпраці з громадами, організаціями та представниками влади для впровадження системних змін і дотримання високих етичних стандартів, що відображає широку відданість професії принципам інклюзії, рівності та справедливості.

Розділ II. Етичні зобов'язання щодо окремих аспектів професійної діяльності ерготерапевтів та асистентів ерготерапевта

1. Загальні етичні аспекти провадження професійної діяльності ерготерапевтів та асистентів ерготерапевта

1.1. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта знають й дотримуються чинних нормативно-правових актів України, що регулюють їхню професійну діяльність, стандартів, протоколів, процедур і положень, що визначають сферу їхньої професійної практики, а також внутрішніх положень та вимог роботодавців.

1.2. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта діють виключно в межах власної професійної компетентності та за потреби скеровують клієнтів ерготерапії до інших фахівців та професіоналів з метою забезпечення найкращих результатів реабілітаційних втручань.

1.3. Ерготерапевт має право на професійну незалежність і автономію у прийнятті професійних рішень.

1.4. Асистенти ерготерапевта здійснюють професійну діяльність під керівництвом ерготерапевта відповідно до власних професійних компетентностей.

1.5. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта несуть професійну відповідальність за надані послуги у межах власних професійних компетентностей.

1.6. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта докладають зусиль для уникнення конфлікту інтересів і повідомляють про його можливі прояви.

1.7. Згідно з чинним законодавством, ерготерапевти та асистенти ерготерапевта зобов'язуються повідомляти відповідні органи про будь-які випадки неетичного поведіння будь-якої особи, дотичної до реабілітаційного процесу з клієнтами, незаконної професійної діяльності, порушення прав клієнтів, а також загрози життю та добробуту клієнтів.

1.8. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта можуть проводити та поширювати наукові дослідження лише з дотриманням міжнародних етичних стандартів щодо залучення людей до наукових досліджень на засадах добровільності, конфіденційності, повного розголошення потенційних ризиків і користі та отримання інформованої згоди від учасників.

1.9. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта мають право на справедливую оплату за надані професійні послуги.

1.10 Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта мають право піклуватися про власний фізичний та психоемоційний добробут з метою підтримання належного рівня професійної компетентності та запобігання професійному вигоранню.

2. Терапевтичні стосунки та етика взаємодії

2.1. Усі особи мають рівний доступ до ерготерапевтичних послуг незалежно від віку, статі, стану здоров'я, раси, національності, культури, мови, релігії, гендерного самовизначення, сексуальної орієнтації, соціального і економічного статусу, політичних переконань чи інших ознак.

2.2. Терапевтичні стосунки з клієнтами ерготерапії будуються на засадах партнерської взаємодії, культурної чутливості, травмаінформованості, поваги до функціональних можливостей, автономії та права вибору клієнта щодо його заняттєвої участі та прийняття рішень щодо процесу ерготерапії.

2.3. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта активно сприяють усуненню бар'єрів у спілкуванні з клієнтами або іншими зацікавленими сторонами, надаючи інформацію простою мовою та забезпечуючи можливість використання співрозмовником засобів альтернативної і додаткової комунікації, залученням перекладача з жестової (або іноземної) мови, або надаючи додаткові уточнення і роз'яснення.

2.4. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта утримуються від будь-яких дій, що можуть завдати шкоди або ставити під загрозу життя, безпеку та добробут клієнтів, колег чи інших учасників реабілітаційного процесу.

2.5. Клієнти ерготерапії мають право на отримання повної, достатньої та зрозумілої інформації щодо усіх аспектів ерготерапевтичних послуг (потенційних ризиків та переваг, змісту, тривалості, фінансових витрат) для надання добровільної та свідомої інформованої згоди на отримання ерготерапевтичних послуг або відмови від них. При цьому, ерготерапевти та асистенти ерготерапевта зобов'язуються уникати примусу, маніпуляції чи введення в оману клієнта на всіх етапах ерготерапевтичного процесу.

2.6. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта дотримуються професійних меж і стандартів поведінки, виключаючи будь-які прояви зловживання власним професійним становищем, примусу, маніпуляції, введення в оману, неналежних або подвійних стосунків (фінансових, сексуальних), які можуть вплинути на професійну об'єктивність.

2.7. Клієнти ерготерапії мають право на висловлення скарг та отримання від ерготерапевтів/асистентів ерготерапевта обґрунтовані відповіді.

2.8. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта зобов'язуються вчасно виявляти та вирішувати конфліктні ситуації та потенційні етичні проблеми.

2.9. Ерготерапевтичні послуги надаються із забезпеченням повної конфіденційності і нерозголошення особистої інформації клієнта за виключенням випадків, які передбачає чинне законодавство України.

2.10. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта зобов'язуються не залишати клієнта без допомоги, забезпечуючи належну та плавну передачу випадку клієнта іншому фахівцю.

2.11. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта сприяють етичній поведінці у внутрішньо-професійній та міжпрофесійній взаємодії, діляться знаннями, підтримують розвиток колег, сприяють обміну досвідом у професійному середовищі і заохочують взаємоповагу та цінування ролі кожного члена реабілітаційної команди.

3. Процес надання ерготерапевтичних послуг

3.1. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта вчасно реагують на запити і скерування до ерготерапевтичних послуг.

3.2. Ерготерапевт має право відмовити клієнту у наданні послуг, якщо вони суперечать етичним принципам надання ерготерапевтичних послуг, є необґрунтованими та потенційно небезпечними чи шкідливими для клієнта.

3.3. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта використовують методи, які ґрунтуються на доказах, дотримуючись високих стандартів безпеки і якості професійної практики.

3.4. Ерготерапевтичні послуги є завжди індивідуалізованими та плануються на основі результатів всебічного оцінювання, яке обов'язково включає оцінювання заняттєвої активності та заняттєвої участі клієнта.

3.5. Ерготерапевт встановлює заняттєвоспрямовані та клієнтоорієнтовані цілі у співпраці з клієнтом або законним представником у разі недієздатності (когнітивних чи інших обмежень) клієнта.

3.6. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта забезпечують регулярну оцінку результатів терапії, коригування індивідуальних планів реабілітації чи програми ерготерапії та своєчасне завершення ерготерапії, не допускаючи надмірних та непотрібних втручань. Для сприяння цьому, асистент ерготерапевта надає ерготерапевту повну та достовірну інформацію про надані послуги в межах власних компетенцій.

3.7. Клієнт своєчасно інформується про результати втручання, досягнення цілей або відсутність подальшого прогресу.

3.8. За потреби, ерготерапевти скеровують клієнта до інших фахівців та професіоналів для надання послуг, які не входять до сфери професійної діяльності ерготерапії.

3.9. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта забезпечують ефективно та своєчасне реагування під час надзвичайних ситуацій у межах власних компетенцій та діють згідно алгоритмів чи протоколів, розроблених роботодавцем.

4. Документація, фінансові та адміністративні аспекти діяльності

4.1. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта ведуть повну, точну, правдиву, прозору та своєчасну документацію згідно з законодавчими нормами та відповідно до вимог роботодавця для ефективної оцінки результатів ерготерапії. Вони уникають будь-яких проявів підробки, фальсифікації чи плагіату в усіх аспектах професійної діяльності.

4.2. Документація ерготерапевтичних послуг повинна точно, правдиво і достовірно відображати зміст, тривалість, обсяг та будь-які інші аспекти послуг для оформлення рахунків, отримання фінансового відшкодування і оплати ерготерапевтичних послуг.

4.3. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта роз'яснюють документацію клієнтам ерготерапії та за можливості використовують максимально зрозумілу для клієнта мову, термінологію у процесі документування ерготерапевтичних послуг, що включає заняттєво-спрямовані цілі та заняттєві результати ерготерапевтичних втручань.

4.4. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта ведуть стандартизовану документацію із урахуванням загальноприйнятої термінології Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ). Використання унікальної професійної термінології супроводжується відповідними роз'ясненнями іншим фахівцям для забезпечення максимальної міжпрофесійної взаємодії.

4.5. Використання штучного інтелекту (ШІ) у плануванні втручань та оформлення документації ерготерапевтичних послуг можливе лише з обов'язковим зазначенням (визнанням) використання ШІ та забезпеченням конфіденційності особистих даних клієнта.

4.6. Використання і поширення будь-якої приватної інформації про клієнта, в тому числі фото, відео та аудіозаписів допускається виключно за умови письмової згоди клієнта або його законних представників.

5. Професійна компетентність щодо власної освіти та професійного розвитку

5.1. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта підтримують чинну професійну кваліфікацію відповідно до законодавчих норм та вимог.

5.2. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта спрямовують зусилля на безперервний професійний розвиток і навчання, активно оновлюють знання і вдосконалюють навички, впроваджують професійну рефлексію у власну практичну діяльність.

5.3. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта планують і реалізують власну програму безперервного професійного розвитку та підвищення кваліфікації відповідно до чинного законодавства.

5.4. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта зобов'язуються чесно представляти власні знання, навички, професійні обов'язки та досвід в усіх формах комунікації.

Розділ III. Етичні зобов'язання щодо професії

1. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта сприяють розвитку, формуванню позитивного іміджу та популяризації ерготерапії в Україні, підвищують обізнаність про значення та результати ерготерапії серед фахівців інших професій та населення загалом.
2. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта активно залучаються до навчання, наставництва та наукової діяльності для розвитку професії та підвищення її авторитету.
3. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта сприяють розвитку освітніх програм та якісному навчанню студентів і молодих спеціалістів.
4. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта активно долучаються до Українського товариства ерготерапевтів як професійної організації, яка є повноправним членом Всесвітньої Федерації Ерготерапевтів.
5. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта мають демонструвати у соцмережах і публічному просторі етичну поведінку, яка узгоджується з основними етичними цінностями та принципами професії (див. Розділ I).
6. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта здійснюють нагляд за дотриманням етичних цінностей та принципів професії згідно з цим Кодексом та підтримують розвиток етичної культури професій.

Розділ IV. Етичні зобов'язання щодо суспільства

1. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта виступають за захист заняттєвих прав та гідності осіб з інвалідністю, дітей, людей похилого віку та інших вразливих груп.
2. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта сприяють усуненню системних бар'єрів, які перешкоджають людям виконувати бажані та значущі для них заняття.
3. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта пропагують заняттєву активність та участь у рамках стратегії зміцнення здоров'я та профілактики.
4. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта беруть участь у плануванні розвитку реабілітаційних послуг та соціальних програм, орієнтованих на потреби окремих осіб, груп та популяцій з метою покращення їхньої якості життя, автономії та соціальної інтеграції, а також для забезпечення справедливого доступу до цих послуг та програм.
5. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта сприяють розширенню доступності ерготерапевтичних послуг, особливо для вразливих груп населення.

Розділ V. Вирішення етичних конфліктів та дисциплінарна практика

1. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта вміють ідентифікувати ситуації етичного напруження чи конфлікту інтересів та діють відповідно до цінностей та положень даного Кодексу.
2. У разі виникнення етичних питань ерготерапевти та асистенти звертаються за підтримкою до безпосереднього керівництва, відповідних етичних комісій чи професійної організації.
3. Ерготерапевти та асистенти ерготерапевта мають право на захист і підтримку у випадку порушення їх професійних чи етичних прав іншими особами або структурами.
4. Порушення етичного кодексу може бути предметом розгляду в етичних або дисциплінарних комісіях за місцем працевлаштування.
5. Порушення етичного кодексу може бути причиною виключення з професійної організації.

Розділ VI. Заключні положення

1. Цей Кодекс підлягає регулярному оновленню відповідно до змін у законодавстві, професійних стандартах і суспільних потребах.
2. Кодекс набирає чинності з моменту затвердження Правлінням УТЕТ як керівним органом професійної спільноти.